

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput II. Alexander III. Episcopo (a) Parisiensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

tractatis, prouiores, atque faciliores sint addo-
nandum, quam ii, qui illas proprio labore com-
pararunt: illi enim non metuunt inopiam, quam
nunquam experti fuerunt; hi uero metuunt ex
eadem causa, ut considerant Aristoteles lib. 4.
Ethicor. cap. 1. D. Thom. 2. quæst. 117. artic. 4.
merito ergo D. Gregorius in præsentii commen-
dat nobilitatem ab exercitio liberalitatis; quod
encomium frequentissimum est apud auctores
bonæ notæ, quorum testimonia referunt Valen-
tuela ubi supra, numero 43. Solorzanus em-
blem. 78. Tiraquel. de nobilit. cap. 37. ex num.
40. ubi dicit hunc textum literis aureis esse
scribendum. Hermosilla ad l. 1. titul. 4. partit 5.
num. 8.

(b) *Patricio.* Patricius in præsentii non accipitur
pro eo, qui tempore Imperatorum pro patre Cæ-
saris habebatur, 5. 4. quibus modis patriâ potest.
sed pro Patricio certi Regni, Gallie uidelicet,
ut apud Ubarnefridum lib. 3. de gestis Longobard.
capite 7. ibi: Amalricus Patricius provincie, qua
Guntarano Francorum Regi parebat. Apud Con-
stantinum Porphyrog. de administ. Imper. cap. 27.
ibi: Neapolis antiquum Prætorium erat Patricio-
rum, qui mittebantur; & illam qui tenebat, idem
in potestate Siciliam quoque habebat; cumque Pa-
tricius Neapolim appellaret, Dux Neapolens in Si-
ciliam abibat. Et statim ait: Postquam Constantino-
polim translata est Imperii sedes, omnia hæc in duos
Principatus diuisa sunt. Ex eo tempore missi sunt
ab Imperatore Constantinop. Patricii duo, quo-
rum unus Siciliæ, Calabria, Neapoli, & Amal-
pha præerat, alter uero Beneuentum, Capuæ,
Papiæ, cum reliquis; & tributa quorundam fisco
Imperatoris pendebant. Probar Guthertus lib. 2.
de officio domus, cap. 19. unde in præsentii Asele-
piodoro Patricio Gallorum commendabat Gre-
gorius patrimonium Ecclesiæ Romanæ, quod
erat in Gallia, quia hi Patricii præcipue ætariarum
tractabant. Idem Constantinus dicto cap. 27. ibi:
Temporibus Imperatricis Irenes missus Patricius

Narses tenebat Beneuentum, & Papiam; Romam
autem Papa Zacharias. Accidit ut bella gere-
rentur in partibus Papiæ, & Narses Patricius
pecuniis fisco ex pacto soluendis in milites ero-
garet.

(c) *Debere se.* Consonant Cassiodorus lib. 1.
variar. epistol. 12. ibi: Nec tamen benignitas no-
stra unâ remuneratione contenta honorem geminat,
augmenta procurat, & eo studio donare parat, quasi
debeat omne quod præstat. Et libro 2. epistola 30.
ibi: Quia beneficentiam esse Principem licet, nec in-
tra regulas constitui, potest munificencia regalis
arctari. Ira leuis coarctatur grauissimum instituit;
impatiens ambitio iure frenatur, clementia non ha-
bet legem, nec debet sub angustiis terminis benigna
sequi, quem decet sine sine lauacri. Et lib. 2. epistol.
2. Amamus nostra beneficia geminare, nec semel
prestat largitas collata fastidium, magisque nos pro-
uocant ad frequens premium qui iustitia nostra gratia
suscipere meruerunt. Plinius Junior lib. 1. epistol. 4.
Beneficia subvertis antiquiora, nisi illa posteriori-
bus cumules. Seneca lib. 1. de benefico. cap. 11. Pa-
rum est dedisse, fovenda sunt beneficia Berengofus
Abbas lib. 3. de inuentione sanctæ Crucis, cap. 2.
tom. 2. Biblioth. veterum Patrum, ubi extollens
nobilitatem sanctæ Helenæ, ita ait: Insuper præ-
diorum ejus copie Ecclesiæ Dni olim undique colla-
ta bene declarant quâ nobilissima pollet generis an-
tiquitate. Illustrant Iuretus in notis ad Sym-
machum libro 9. epistol. 5. Petrus Gregorius in
capite sedes, numero 3. de rescript. Bobadilla li-
bro 1. polit. capite 4. Mantica tom. 2. de con-
tract. libro 13. titul. 17. Matienzo in l. 1. titul.
10. libro 5. Recopil. Silva de salariis famil. quæ-
stione 6. numero 29. Pineda de rebus Salomonis,
pagina 362. Solorzanus tom. 2. libro 2. cap. 10.
num. 79.

Ex fragmento hujus epistolæ à Raymundo
in præsentii transcripto, varias repetentes de-
duxerunt assertiones: videndi sunt Garafia,
& Benitez in repetitione ad hunc textum.

CAPUT II.

Alexander III. Episcopo (a) Parisiensi.

FRaternitatem tuam credimus non latere, quod cum Episcopus, & quilibet Præla-
tus alius Ecclesiasticus ecclesiasticarum rerum sit procurator, non (b) dominus,
conditionem Ecclesiæ meliorare potest; facere uero deteriorem non debet. Accepi-
mus autem, quod bonæ memoriæ (c) P. prædecessor tuus graves donationes, & onero-
sas Ecclesiæ in rebus Episcopatus ad quorundam instantiam fecit, in detrimentum Ec-
clesiæ, Canonicis suis [d] Catholicis inconsultis. Unde quoniam donationes hujusmo-
di de jure non tenent, f. r. auctoritate Ap. indulgemus, ut donationes hujusmodi, tam
à clericis, quam laicis tibi liceat legitimè revocare.

NOTÆ.

(a) *Parisiensi.* In prima collectione, sub hoc tit.
cap. 2. legitur Papiensi sed retinendum credo
Parisiensi: nam ex illis uerbis hujus textus, bonæ
memoriæ P. prædecessor tuus, constat alloqui Ale-
xandrum Prælaturum, qui habuit prædecessorem
hujus nominis P. fuitque orthodoxæ fidei, &
præuæ uitæ; siquidem appellatur ab Alexandro
uir bonæ memoriæ: & licet in Ecclesiâ Papien-
si temporibus Alexandri III. per annum 1178.

florisset Sanctus Lanfrancus, qui prædecesso-
rem habuit Petrum Toscanum; tamen cum ille,
quia Victorem Antipapam sequebatur, ab Ale-
xandro III. anathemate percussus esset, credi
non potest eum appellasse uirum bonæ memo-
riæ. Unde eximio Alexandrum III. hic referri
Mauricio de Soliaco Parisiensi Episcopo,
qui rexit eam Ecclesiam temporibus Alexan-
dri III. & prædecessorem audit eximium uirum
Petrum Lombardum, qui decessit anno 1164. ut
refert Chenu in serie Præsulum Parisiens. Missa
est

est ergo præfens decisio Mauricio à Soliaco, qui ita dictus fuit, quia in eadem civitate natus fuerat. Ad eò in studiis claruit, ut inter Theologos Parisiensis Academiae primus haberetur: rexit Ecclesiam ipsam 35. annis, ut refert Chenu *ubi supra, num. 70.*

(b) Non dominus. ut probavi in cap. nulli, de rebus Eccles.

2. (c) P. Petrus Lombardus, inter Theologos sui temporis primus, vir summi iudicii, tum singu-

laris doctrinae, & pietatis, qui ex selectis Orthodoxorum Patrum, ac præsertim Divi Augustini sententiis, in certum doctrinae ordinem digestis, compendiosum Theologiae opus contexit, quod quatuor sententiarum libris complexum est, unde & ipse Magistri Sententiarum nomen adeptus est.

(d) Catholicis. Hæc vox deest in sexta collectione, & forsitan legebatur, *catholicis*, ut existimavit Antonius Augustinus hic.

CAPUT III.

(a) Idem.

Cæterum si Abbatem tuæ diocesis donationem cum Priore, & quibusdam de Conventu suo, vel solum [b] Abbatem facere contigerit, & pars Conventus postea reclamaverit, datæ rei quantitas, & illius terræ consuetudo, quæ tamen sacris canonibus non manifestè obviet, est diligentius attendenda, & secundum hoc donum ratum, vel irritum iudicandum. [c] Verum si alicui Ecclesiæ possessio quælibet interpositâ conditione donetur, non potest à donatore postea revocari, nisi fortè tali sit conditione collata, quod ea cessante possessio revocari debeat.

NOTÆ.

2. (a) Idem. In prima collectione sub hoc tit. cap. 3. tantum legitur idem, & in eadem collectione, sub hoc titulo de consanguin. & affin. ubi referuntur eadem verba, adjicitur pars capituli meminimus; unde cognoscitur in præfenti referri partem textus in capite meminimus 3. qui clericis vel non. atque ita legendum esse, Alexander III. Vigorniensis Episcopo, ut legitur in hac sexta collectione, post Concilium Lateran. part. 29. cap. 3. De Ecclesia Vigorniensis nonnulla notavi in capite nostri, de elect.

(b) Abbatem Monasterii Evezana videlicet, quod olim unicum erat in diocesi Vigorniensis, ut refert Tamburinus in serie Abbat. verbo Vigornien.

(c) Verum. Verba quæ sequuntur extant in capite 3. de conditionibus appositis, ubi ea exponemus.

lib. 3. var. cap. 23. cum sequentibus. Michaël Roussel, lib. 5. histor. Pontif. jurisdict. cap. 1. Renatus Chopin lib. 3. de sacra pol. tit. 6. Hurtado tom. 1. de congrua sustent. lib. 1. resal. 2. per totam. Quintanaduenas Ecclesiast. lib. 2. D. Josephus de Retes de donationibus capite 12. numero 1. cum duobus sequentibus.

Sed in hanc assertionem ita pro dubitandi ratione infurgo. Episcopis, & cæteris Prælatibus summa Ecclesiæ suæ, rerumque ejus potestas concessa à jure est, cap. 1. cap. sic quidam, cap. decretum cap. regenda 10. quest. 1. cap. præcipimus 12. quest. 1. cap. omnes basilice 16. quest. 7. cap. conquerente, de offic. Ordin. cap. ad hoc 4. de relig. admib. Trident. sess. 14. de reform. cap. 9. & sess. 21. cap. 4 & 8. igitur ut dominus poterit res ipsius Ecclesiæ donare. Augetur hac difficultas primò ex eo; nam Episcopus novam potest construere parochiam, vel monasterium in sua diocesi, congruamque ei assignare dotem propria auctoritate ex fructibus Ecclesiæ matricis, capite si Episcopus 73. vers. Etiam, cap. bona rei 74. 12. quest. 2. capite ad audientiam, de Eccles. adific. capite Apostolica, de his que sunt à Prælat. Clement. 2. de rebus Eccles. Trident. sess. 21. de reform. cap. 4. Ergo potest res Ecclesiæ propriæ donare. Augetur secundò hæc difficultas, nam saltem donationes remuneratorias Prælatum facere posse, probatur ex cap. quicumque 66. 12. quest. 2. cap. final. 16. quest. 6. cap. per tuas, hoc tit. igitur indistinctè verum non est, Prælatum res Ecclesiæ donare non posse. Tandem ea pars præfentis assertionis, ubi docetur consuetudine introduci posse, ut donationes à Prælatibus Ecclesiæ factæ valeant, difficilis redditur ex eo, nam consuetudo per quam Ecclesiæ gravamen infertur, non valet, cap. 1. & 2. ubi late probavi, de consuetudine, cap. cum causa, de re judic. Igitur nec consuetudine introduci potest, ut valeat donatio à Prælato facta, quæ aliàs inutilis esset.

Quibus difficultatibus non obstantibus verum est præfens assertio, pro cujus expositione sciendum

COMMENTARIUM.

2. **C**ommuniter ex hoc textu sequens deducitur assertio: Prælatum Ecclesiæ non potest ejus res donare, nisi modice sint, & adsit consuetudo. Probant eam textus in cap. sine exceptione 12. quest. 2. cap. nulli, ibi: Donationem, de rebus Ecclesiæ, cap. cum Apostolica 7. cap. tua 8. de his que sunt à Prælat. c. cum venerabilis 6. de except. extravag. Ambrosiense, de rebus Eccles. l. jubemus 12. l. privilegia 17. ubi Gothofredus, C. de sacros. Eccles. novel. 7. Justin. & 120. cap. 1. l. 4. & 5. tit. 14. partit. 1. Illustrant ultra congestos à Barbosa & Garaña in præfenti, Delbene de immunit. eccles. cap. 17. dubit. 7. per totam. Auiles in capitul. Prætor. capit. 30. Glossa verbo Gratias, Caldas Pereyra in l. si curatorem, verbo Sine curatore, num. 120. C. de integritate restit. Garcia de expens. cap. 20. numero 9. Tambur. de jure Abbat. 1. tom. disput. 15. quest. 13. Suarez tom. 3. de relig. lib. 8. cap. 15. num. 11. Escobar de ratiocin. c. 34. Petrus Gregorius lib. 3. partit. tit. 19. Moneta de commut. cap. 11. Mesa

2. Conclusio traditur & probatur.

Traditur dubitandi ratio.

4. Donatio non est utilis.